

ת ר ר ט ו ק ר ל מ ס ' 35 / 7

טישיבת ועדת החינוך והתרבות, סיום ג', כ"ג
בשבת תשט"ו (15.2.55) בשעה 11.00

=====

- נוכחיו חברי הועדה:
- ש. פרסיץ - היו"ר
 - א. כלפון
 - ד. צברי
 - ט. גריידי
 - ד. נצר
 - א. ברטן
 - ט. כהנא
 - ש. כפרית
 - ט. אונא
 - י.ש. רוזנברג

- סוזמנים:
- טר אבידור - מנהל משרד החינוך והתרבות
 - טר שריד - סגן מנהל משרד החינוך והתרבות
 - טר כצנלכובגן - סגן מנהל משרד החינוך והתרבות
 - גב' סטנר - היועצת המשפטית למשרד החינוך והתרבות
 - ד"ר ברגמן - מטעם משרד האוצר

- סדר-היום:
1. הצעת תקציב משרד החינוך והתרבות לשנת הכספים 1955/56.
 2. מונות

היו"ר ש. פרסיץ: אני פותחת את הישיבה.

ברצוני להודיע לחברי הועדה כי נתקבלו 5 הזמנות מהתאחדות הוצאות ספרים עבריות בישראל, הסו"ל בע"מ, אגודה שיתופית של סוציאליסטים לאור עבריים בישראל, ספרי ישראל, אגודה שיתופית ליצוא ספרים, המזמינות אותנו לאסיפה כללית שנתית של התאחדותם. הפותח הוא טר ברנסטיין והמרצה - טר החינוך והתרבות פרופ' ב. דינור. האסיפה תתקיים ב-17 לחודש זה, בשעה 8 בערב בתל-אביב. יש 5 הזמנות ואני מחלק אותן בין הסיעות.

הצעת תקציב מ ו ד החינוך והתרבות לשנת הכספים 1955/56

טר אבידור: הצעת התקציב לחינוך ותרבות לשנת הכספים 1955/56, המונחת לפניכם, אינה טעונה, לדעתי, דברי הסבר מרובים מצדנו. לא רק מסומ שיש דברי הסבר מודפסים - טעם נדמה לי שהם במסמך מופנים יותר לחברי מנסת המינם בוועדת החינוך והתרבות, כי העניינים ידועים לכם יותר מאשר כתוב בדברי ההסבר - אלא גם מסומ שהטינויים בהצעת תקציב זו, לגבי התקציב הסוטרף, הם מעטים.

כאשר עסקנו בהכנת התקציב היה ברור לנו שאמסר להביא בחשבון להגדלת התקציב אך ורק שני בתוים: תוספת ההתיקרות והגידול הטבעי בטערכת החינוך. רק מה וסם, במעוף זה או אחר, יכולנו לשנות, לצגדיל, ומסומ כך גם נשווה את הצעת התקציב לשנת 1955/56 לתקציב הסוטרף, נדמה שאין הבדלים רבים, פרט בגידול הטבעי ובהתיקרות.

בכל זאת ברצוני לציין כמה הבדלים, ולו גם קלים, בין התקציבים של שתי שנים אלה, כי הם מציינים, מדגישים, מה הם הכיוונים שלנו לקראת תקופה שאפשר יהיה להגדיל יותר את תקציב הסנינה וממילא גם תקציב הסדר. אצטמצם איפוא בהערות מספר על ענינים אלה שבהם חלו שינויים, גם הם קלים.

לגבי מינהל וארגון. רשת החינוך הולכת ומתרחבת שנה לשנה ע"י גידול טבעי, ואם גידול זה מוצא לו את ביטויו טיב בסעיף מסכורת מורים, הרי במינהל וארגון אין זה מתבטא באופן אוטומטי. ראינו צורך להגדיל סעיף זה, ולו גם במידה קטנה. השנת התקציב הזו יש כ-530 עובדים ואילו בשנת התקציב הגאה יהיו 570 עובדים. אין זאת אומרת תוספת של 40 עובדים; בין 40 אלה למעלה ממחציתם הם אנשים שהיו בסעיפי פעולות אשר הכנסנו כעת לתקן הרגיל. למעשה פקידים נוספים יש 11, בעזרתם נוכל לחזק את עבודת הלשכות, אשר פעולתן הולכת ומתרחבת. בין העובדים הנוספים יש 8 טפקחים שמיד אדבר עליהם. כדי ליעל את העבודה ברשת ההולכת ומתרחבת יש צורך בכלי רכב נוספים, בעיקר בסביל הטפקחים, אבל גם בסביל אנשים העוסקים באספקה וציוד. לכן מצאנו לנחוץ להגדיל, לקראת השנה הבאה, את מספר כלי הרכב שלנו ב-5 כלי רכב נוספים, אמנם שניים מתוך סדרים של שנת התקציב השוטפת. תוספת זו של 5 כלי רכב תגדיל את יעילות העבודה במידה ניכרת, כלי רכב אלה יתווספו בעיקר ללשכות - לדרום, למרכז ולצפון.

הצלחנו לשפר במידה מסוימת את שיכון המטרידים שלנו. בסעיף זה יש גידול, אבל לאו דווקא בגלל סדרי השיכון אלא בגלל העליה בשכר הדירה לפי החוק החדש. כידוע לכם הצלחנו לרכז בתל-אביב-יפו את כל המטרידים שלנו במבנה אחד, הוא הדבר גם בגאר-טבע. לשכת הצפון גם כן סוף-סוף מצאה לה דירה בחיפה וגם בירושלים הוצאנו את הלשכה המחוזית מהמסרד הראשי לדירה מיוחדת בצריף. כל זה יביא ליעילות בעבודה.

אשר לפיקוח, יש תוספת של 8 טפקחים אשר יתחילו לפעול החל מה-1 לספטמבר. בפיקוח על החינוך היסודי - שלשה, על גבי ילדים - שניים, על חינוך תיכון - אחד ועל חינוך טכני - אחד.

בשטח החינוך היסודי ברצוני לציין במיוחד את השינויים הבאים: בסעיפים 312 ו-313 - הוראת החקלאות בבתי-ספר יסודיים והוראת טלאכה בבתי-ספר יסודיים, יש הגדלה ניכרת, כמעט הכפלה. הגדלה זו תעזור לנו בביצוע סעיף 2 של חוק חינוך ממלכתי. כן אני רוצה לציין את סעיפים 309 - 311 - ריהוט וציוד לבתי-ספר יסודיים מוחזקים, ל-... ספר לנערים עובדים מוחזקים ולבתי-ספר יסודיים בישובים נחשלים. עד כה נתקלנו בקושי של השגת ריהוט וציוד לבתי-ספר יסודיים, יכולנו לתת עזרה רק לבתי-ספר מוחזקים. ישנם בתי-ספר ישוביים שאינם מוחזקים, ועד כה לא יכולנו לעזור להם. השנה הוכנס סעיף חדש אשר על ידו נוכל לגשת לעזרה דחופה לאותם מוסדות נחשלים שעד כה נזקקו לעזרה שלא יכולנו להגיש אותה.

בסעיף 320 - חסעת תלמידים לבתי-ספר איזוריים - גם כן יש גידול ניכר מ-9,500 ל"י בשנה הנוכחית ל-30,000 ל"י בשנה הבאה. זה מעיד על הכיוון הכללי, לפתוח יותר ויותר בתי-ספר איזוריים בישובים חדשים.

סעיף חדש אשר הוא סעיף 324 - תמיכה במוסדות חינוך יסודיים, עדתיים וכו'. אלה ככח ששמעו את ההרצאות והתשבות על חינוך הפיעוטנים, הערבים, זוכרים שאנו רוצים להיכנס יותר ויותר לתוך סגרת בתי-ספר שעד כה היו מחוץ לרשת הפיקוח שלנו, הכוונה היא לבתי-ספר של גופים זרים. יש מהם שפנו אלינו בבקשת תמיכה, אנו נבדוק את הבקשות, לראויים לתמיכה הצענו סעיף מיוחד לכך. כוונתנו היא לאותם בתי-ספר שנוכל להטיל עליהם את כל הדרישות שלנו.

בסעיף 325 - ניסויים בחינוך - יש הגדלה גדולה מאד - מ-950 ל"י ל-19,000 ל"י. אנו רוצים לבצע ניסויים רבים בקשר עם הגשמת תוכנית הלימודים החדשה. אלה יהיו ניסויים הן במספר בתי-ספר

והן בבתי-ספר לטקצורות טובים, שהם בתוכנית הלימודים. במסך שנתיים-סלס
בלמד מהם על טיב החוכמית ספרסכנו.

אם ישנו גידול ניכר, יחסי, הרי הוא
בלשכת הנוער ט-122 אלף ל"י בשנה השוטפת ל-180 אלף ל"י בשנה הבאה.
הגידול כאן הוא בעיקר בפעולות שהועמדו על סכום של 150 אלף ל"י
לעומת 93 אלף ל"י בשנה השוטפת.

הגידול הניכר שיטנו בחינוך
תיכון הוא בסעיף סטיפנדיות, כמעט ב-90%, ט-294 אלף ל"י בשנה השוטפת
ל-450 אלף ל"י בשנה הבאה. הורה אוטרסבגדל את מספר הסטיפנדיות ליותר
ט-4000.

הכשרת טורים. אמרנו פעמים רבות
שרמת החינוך וטיב החינוך תלויים במורה בית-הספר. על כך תסומת-לבנו
ניתנת מצד אחד להרמת הרמה של מחצית מספר הטורים בבתי-ספר
יסודיים שעדיין הם בלתי-טוטטכים, וגם לשלפור הרמה של המחצית השנייה
של טורים שהם בעבודה אבל גם הם זקוקים להשתלכות. סעיף 314 - קורסים
לטורים בלתי טוטטכים - מתכוון לקורסים לטורים בלתי טוטטכים. סכום זה
נועד בעיקר לקיום הסטינריונים שפתחנו בנהלל, באר-טבע ויבנה. גם הפעם
הוספנו עוד שני סעיפים, 315, 316 - קורסים להשתלכות טקצועית ויטי עיון
לטורים, השתלכות טורים של בתי-ספר תיכוניים; הסעיף הראשון מכוון
בעיקר לטורים בבתי-ספר יסודיים. רשויות רבות טמד עומקות בפרשת השתלכות
טורים ואנו רוצים לרכז יותר פעולה זו בידי משרד החינוך והתרבות. בכל
הקורסים הפעילים הם בין כה הטפקחים שלנו. אנו רוצים להקים בקרוב
רשות טרכזית להשתלכות טורים - טוטטכים ובלתי טוטטכים - שתהיה טסותפת
למשרד החינוך והתרבות, האוניברסיטה העברית והמטדרות הטורים. אנו טוכנים
לקבל בכרחה עזרה טגופים אחרים. בטרכוזיות פדגוגיות, סעיף 308,
אנו רואים טמצעי חשוב להשתלכות טורים. פתחנו כעת טרכזיות גם בצפון וגם
בדרום, אנו רואים בהן אחד הכטטירים הטצויינים להשתלכות של טורים. יתכן,
אם קצב ההתפתחות יצריך זאת, עוד באמצע שנת הלימודים הבאה נבקש להגדיל
את הסעיף הזה.

חינוך גבוה. לסעיף 306, סטיפנדיות
לסטודנטים, אני רוצה לציין כי אנו רואים רחובתנו לתת סטיפנדיות לסטודנטים
הטצטיינים באוניברסיטה ובטכניון. אנו ניסינו לגייס סכומים טגופים
צבוריים טובים ורכוזיות טקוטיות, אבל ההענות עד כה לא היתה גדולה. אולם
אני סעיר את תשומת-לבכם לדברי ההסבר, בהם ניתן שידוט הסכומים לשנת
הכטיפים הזאת. ישנה ועדה טסותפת לענין זה, בה טסתתפים נציגי האוניברסיטה,
טכון וייצמן והטכניון. הם החליטו להגדיל את הסטיפנדיות לכל תלמיד,
ויתכן שבשנת התקציב הבאה נציע הגדלה, לא בטכום הכולל אלא בגודל
הסטיפנדיה.

סעיף 310 הוא חדט, זוהי הקצבה טיוודת
לרגל טלמות 70 שנה לטר החינוך והתרבות. הטפסלה החליטה לפני טשנה וחצי
לתת לטר טתנה של 5 אלפים ל"י במסך שתי טנות תקציב, 2500 ל"י בכל טנה,
לטיוע בעבודתו הטדעית. העזרה הזאת ניתנת על ידי הטוכירות הטדעית לעזרה
בעריכת כתביו טטעם האוניברסיטה העברית.

הטכום בסעיף 311, הלוואות לסטודנטים
בחו"ל, נועד לטמן הלוואות לסטודנטים טטייטי ליטודים בשנה זו או בשנה
הבאה, ואטר עד כה טיבלו הקצבה לפי טער נטון יותר. סעיף זה בא לעזור לאלה
שיד הוריהם טיבה כטגת לטלוח להם כטף לפי הטער החדט.

טופו של התקציב טופיעה דזרבה לסעיפי
ליטוד חובה וחינוך גבוה. הטעת התקציב אטנמ כוללת הגדלה, לגבי הגידול
הטבעי וההתיקרות, אבל כל גידול שיטנו בעקבות עליה נוספת יהיה על חטבון
הדזרבה.

היו"ר ט. פרטיץ:

הייתי רוצה לקבל חטברים טטוטים לגבי
טינהל והוצאות ארגוניות, טעליהם דיבר
טר אבידור בתחילת דבריו. בשנה טעברה היו רטוטים בטשרד החינוך 543 עובדים.

מספר זה כללי 14 נוספים שהועברו לתקציב המטרה ו-9 טורות - כפי הנראה טורות גננות - שהועברו לתקציב פעולות. פירוש הדבר שמספר העובדים במסדר החינוך והתרבות בסנה שעברה היה לא 543 כי אם 520. לעומת זאת הסנה מציעים 573 עובדים, למספר של דבר ההעלאה היא לא ב-11 פקידים, כפי שמסר טר אבידור, כי אם ב-50. לפי מספרים שלמדתי מתוך התקציב וסדרו ההסבר במיוחד, הרי הסנה היא זו: במינהל כללי ישנה הפחתה ב-8 פקידים, בארכיון - הגדלה ב-1, במחלקת הכופים - הפחתה ב-4, באפסנטות ומסך - הפחתה ב-4, בלשכות המחוזיות - הגדלה ב-4, בחינוך תיכון - הגדלה ב-6, בהכשרת טורים - הגדלה ב-1, במחלקה לתזונה - הפחתה ב-6, בגדנ"ע, שבסנה שעברה לא היה אף עובד, יש תוספת של 10, בכדע, תרבות ואמנות - הפחתה ב-4, בהנחלת הלסון והשכלה לעם - הגדלה ב-2, בהכשרה גופנית - הפחתה ב-1, במחלקה לעתיקות - הגדלה ב-3. בפיקוח רסומים 54, במינהל - 21, בגני ילדים - 20, בחינוך יסודי - 65, ביחד 136 לעומת 105 שהיו בסנה שעברה, כלומר יש תוספת של 31 טורות. מעניין שבלשכת הנוער אין תוספת אפילו בפקיד אחד. אני עשיתי חשבון שהתוספת הכוללת היא של 50 פקידים.

אינו יודעת כמה פקידים צריכים להיות

במסדר החינוך, אינוי חפצה לדבר על כך, אבל דבר אחד אני יודעת, שבמספר מפקחים שיש לנו לא נועיל לחינוך. המטורים העומדים לפני סגור מדהימים. אם כבר מעלים, כיצד אפשר שבמקומות התורפה אנו נסתפק רק ב-8 מוסים נוספים? יש דברים שאני מדברת עליהם בטון שנים, ומסדר החינוך הרי אינו נמצא באי בודד. היעילות של פקידים רבים במסדר החינוך דווקא ליעילות פקידים רבים במסדר המוצר, למשל; ואם שר המוצר אמר שאילו היתה לו יכולת היה מספר 300 איש מסוג יעילות המינימלית, אין כל חשש שיש גם במסדר החינוך טבע כזה. יש טעיפים בתקציב שאנחנו לא הסתנו, אבל לפי עניות דעתי הם צריכים להשתנות, במקומות התורפה אנו מוכרחים להגדיל. הגיעו אלי בסוף השנים כל מיני הערות בקשר לפיקוח, גם תלונות והתאוננויות, וגם טענות ממקומות שונים, שאינם זוכים לראות בסוף פני מפקח, ואין ספק שענין זה טעון ריאורגניזציה מרגובית ותקציב נוסף.

התקציב הכולל בסנה השוטפת מסתכם

במסגרת של 31,834,400 ל"י לעומת 36,165,000 ל"י המוצעים לשנת הכספים הבאה; רק פעיף התיקרות מסתכם ב-2 מיליון ל"י, אבל על זה אינוי רוצה להתווכח, זוהי תוספת קבועה הנקבעת מעצמה. אבל יש עוד טעיפים שעליהם הייתי חפצה לשאול כמה שאלות. לגידול הטבעי מוקצב סכום של מיליון ל"י; אני רוצה לשאול: מה פירוש גידול טבעי? על יסוד מה העדיכו אותו? בסנה שעברה היינו טזויינים במספרים, מצד אחד מסדר החינוך נתן לנו ספר רב-קלס, ידענו איך טעדיכים ועל יסוד איזה חישובים הגענו ל-19,200. היו גם סטטיסטיקות מקבועות המספר בכל שנתון. הפעם לא ניתן מפתח למיליון ל"י מלה - על כמה ילדים ועל כמה כתות מתייחס סכום זה? הטבלה הניתנת בדברי ההסבר אינה מדנה ולא כלום. היכן הסטטיסטיקה של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה? בסנה שעברה היתה - הסנה אינוה.

טר אבידור: הנתונים נלקחו מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

הי"ר ש. פרמיץ:

הטבלה אינוה בהירה. אם בשנת תשי"ד מספר התלמידים היה 219,129 פלוס ילדים, ועל 3 אלפים מלה טוטליפיה מיליון ל"י? ובשנת תשי"ו יש 232,205, יוצא שהעליה היא ב-3 אלפים

טר ברגסון:

לא צריך להוסיף 10 אלפים ילדים שנעמדו כי אם רק את מלה שנעמדו בכתה א', וכן צריך להביא בחשבון מלה שיצאו מכתה א' ומלה שנעמדו.

הי"ר ש. פרמיץ:

טר טריד אמר באחת מסקירותיו שתהליך מיוזג הכתות והגדלתן ביסובים טרם נגמר. נעשה הרבה מאוד. אבל בין היטור חוק חינוך ממלכתי ועד לביצוע יש טרחק, לא הכל ניתן להעלות ועוד ידנו נטויה. איפה ובאיזה סכומים מתבטא תהליך זה, היכן הסכום המבטא את הצורך באותם דברים שטר טריד דיבר עליהם?

לענין שכר הגננות וסוררים בבתי-הספר. גם כגון ניתן סכום גלובאלי - ההתיקרות היא 650 אלף ל"י, אבל לא ניתן באיזה סכום היא מתבטאת|בבתי-ספר ובאיזה - בגנים. אני חפצה לדבר על הגנים ולהזכיר לחברי הועדה שועדת החינוך קיבלה אגיגית בשנה שעברה - והודיעה על כך פעל במת הכנסת - שהשנה היא השנה האחרונה לחוק הוראת שעה של חינוך גני הילדים. אנו ראינו את השפעת שכר הלימוד על ילדים בגיל 4, באטר ביקורם של ילדים אלה פחת בהרבה, ראינו גם קשיים גדולים במתה א', ראינו את ההשטרות בבית-הספר היסודי. אסנא מקובל אצלנו לדבר על הרע במיעוטו, אבל נשאנו מסכמת את ההשטרות של 10 מלפים ילד לפי 100 ל"י לילד, הרי מקבל סכום של מיליון ל"י לשנה.

מר סריגו

בשארן גם ילדים שלמדו בגן

היו"ר ש. פרסיץ:

אינני יודעת, לא ספרנו, אולי למדו כמה חודשים. ומה הם יכולים ללמוד מאותן גננות שגברו את לימודיהן לפי שיטת הקורסיי הסזורזים ופעל השתלמות מין דאגה? אילו נתנו אפשרות להחזיק את הילדים הנתיים-שלו בגן, המצב היה שטובה. אני יודעת את מצב הסדינה, אינני מעלה על הדעת שכבר אנחנו יכולים להגיע למצב אידיאלי זה, אבל עם ריפורגניזציה אין ספק שבוכל להיטיב וגם לתקן אחת האגיות הפטליות שעשינו בדלותנו. עד היום אינני יודעת מהי הטכורת המסוצעת של גננות. אם אני רוצה לחשב את המסכורת לפי האומאות על הגנים הסוזוקים, הרי לא כתוב כמה גננות יש בגנים סוזוקים, מהי האלוקה; אם ארצה לדון לפי מספר הילדים - אגיע למסוצע אחד ואם אדון לפי המסוצע בעריה - אגיע למסוצע אסטרונומי שקשה לדון עליו. לפי המספרים שהובאו, הסוכנות השתתפה ב-800 אלף ל"י בתקציב הגנים, ואילו 700 אלף ל"י נתקבלו מסכר לימוד, אם כי האומדן הוא 900 אלף ל"י.

מר ברגמן:

לפעם נתקבלו בסך השנה 883 אלף ל"י.

היו"ר ש. פרסיץ:

לפי זה תקציב הגנים חסר 900 אלף ל"י הבאים מסכר לימוד. בשאלת השאלה, האם התקציב של מסכורת הגננות בנוי על ההוצאה המסטיבית או לא? כגון ישנה רוכזיקה אחת שהיא מטעה, לפיה ההוצאות לפעם היו 1,508,266 ל"י בשנת 1953/54, התקציב בשנת 1954/55 היה 2,734,100 ל"י, פירוש הדבר שהפרש בין שנת התקציב 1953/54 לבין שנת התקציב 1954/55 היה מסתכם ב-1,200,000 ל"י בערך.

מר אנדרור:

צריך להביא בחשבון שבסקרה האחד בסך מחצית השנה לא היה חוק הוראת שעה ואילו בסקרה

השני - בסך שנה שליסה.

היו"ר ש. פרסיץ:

השכר של הגננות לא השתנה. אני מתכוונת לתקציב מסכורת הגננות. בשנת 1953/54 1,508,266 ל"י - ומאיזה מקורות אין זה חשוב - ואילו בשנת הכספים 1954/55 התקציב היה 2,734,100 ל"י, אבל סילמו לפעם סכום הרבה יותר קטן, סכום כך הסכום המקביל הסופיע לשנת הכספים הבאה הוקטן והוא מסתכם ב-2,296,500 ל"י, ז.א. ההפרש הוא של 450 אלף ל"י בערך. אני חפצה לדעת אין קרה דבר זה וסדוע? כי הרי לפי הסטיסטיקה, מספר הילדים בשנת 1953/54 לא היה בסום פנים ואופן יותר קטן, השנתון היה 34 אלף ואילו בשנה שעברה התבססו על 32 אלף. על איזה מספר ילדים אנו בונים השנה? הסטיסטיקה מראה שהשנה צריכים להיות יותר ילדים, ואינני יודעת אם לא הביאו בחשבון רק את מספר הילדים שהיה בשנה שעברה. סימן, שההערכה לא היתה נכונה, אני חפצה לדעת מה לא היה נכון.

מר ברגמן:

אנו הערכנו את ההכנסה במספר גדול מדי, ב-2,434,400 ל"י (סוכנות פלוס שכר לימוד). השנה ההערכה היא נמוכה יותר, 1,700,000 ל"י. ההפרש בין שני סכומים אלה זהו התיקון שהכניסו.

היו"ר ש. פרסיץ:

מה פירוש, פעולות חדשות? - אני רואה כאן סעיפים שהופיעו גם לפני שנה.

מר ברגסון:

פירוש הדבר - פעולות חדשות או הרחבת פעולות.

היו"ר ש. פרטיץ:

למעשה פעולות חדשות כמעט שאין וביטוי כזה טענה. טוב היה לכתוב "הרחבת פעולות" ו"פעולות חדשות", כדי שאפשר יהיה לעמוד על טיבן.

מר ברגסון:

כל תוספת פעולה, אפילו אם היתה קיימת, אנו רואים בה, מבחינה הגיונית, פעולה חדשה.

היו"ר ש. פרטיץ:

אני רוצה לשאול בפשטות, כמה כתוב בן צריך לפתוח? אני זקוקה לאינפורמציה זו כדי לדעת מה יעלה לנו ביטול שכר הלימוד. פריטה ויטסה אפשר לומר - 900 אלף ל"י, אבל ההוצאה המעשית יכולה להיות קטנה מזה, מפני שיש בכמה מקומות - והדבר ידוע - כתוב בלתי מאוכלסות. הייתי רוצה לדעת מה הם הספרים למעשה, איזה סכום מסף אנו צריכים לגייס כדי שנוכל להוציא לפועל את הבטחתנו - ביטול חוק הוראת שעה לקראת שנת התקציב הבאה.

גם בעניינים אחרים יש דיספרופורציה. אילו יכולנו לדעת מה אפשר לקמץ במשכורת מורים על ידי מיוזג כתוב וסתוך כך צמצום מספר הכתות, מה נעשה ומה יש עוד לעשות, כמה כסף צריך להסקיע בתיקוני בניינים, אז היינו יכולים לדבר על הרחבה מסוייפת בחינוך מסלים, שהוא כל כך חשוב, וכן על אימנע בחיבור תיכון. אם נטווה את הגידול בחינוך הגבוה לעומת הלוסדים בבית-ספר תיכון, נסכם את התסיכה שאנו נותנים לכל ילד, כולל הסטיפנדיות, נעשה את החשבון הכולל מה אנו נותנים לחינוך התיכון, נראה שאין בזה מסוים עידוד לפיתוח החינוך. התיכון, גם מבחינת הבטחת תלמידים לאוניברסיטה. אני חושבת שהדיספרופורציה היא גדולה, וגם כאן נוכל לעשות משהו.

ד. נצר:

לגבי הסעיף "פעולות חדשות" ברצוני לקבל מרטים על הסעיף, השתתפות בהחזקת בתי-ספר

טוכרים.

חזק להרחבת פעולות יש גם מצד פעולות. מדוע יש צמצום בסעיף, התאמת בניינים להגדלת כוח הקליטה של בתי-הספר?

לגבי מספר העובדים לא אעיר דבר מסוים שנראה לי שכשמתאזנים את רמת הפעולה צריך גם להוסיף עובדים, העובדים עושים את עבודתם. אני רוצה לציין במיפוק התוספת שיטנה בלשכת הנוער, נראה לי שהקצבה הולכת בכיוון הדרוש של הקצבה לפעולות לסם שיתוף גופים צבוריים, זוהי למעשה תוספת אמצעים לפעולות ולא תוספת עובדים. אם זה נכון, צעד זה נראה לי חשוב ביותר.

לענין הגנים. אם כל הסינויים בטערכת החינוך של הגנים נראה באותה מסגרת שקיימת עכשיו, אינני חושבת שאנו איבדנו אלפיים ילד, כי בסטטיסטיקה משוערת יש דברים שאינם יכולים להיות כל כך מדוייקים, ועובדה לכך - הקטנת ההכנסה מסכר לימוד השנה.

מר ברגסון:

אין הקטנה בהכנסה מסכר לימוד, כי אם ההערכה היתה מוגזמת.

ד. נצר:

ההערכה היתה מופגזת ב-734 אלף ל"י. לשנת התקציב הבאה מעריכים את ההכנסה מסכר לימוד ב-900 אלף ל"י, ומכאן זה מחייב את משרד החינוך והתרבות להניח הצעת חוק, כי תוקף חוק הוראת השעה סתמיים. הכנסת והציבור יתבעו מאתנו דבר ברור וטוויים - תיקון לחוק, כך או אחרת. האם זה כדאי, והאם אי אפשר לחפש דרך לכסות את הסכום הזה, שהוא למעשה אומדן. זה לא נראה לי והייתי רוצה לקבל על כך הדרכה והסברה.

הזנת ילדים. אמנם יש כגון תוספת, אבל אני רוצה לדבר גם על טיב הארוחה, כי אם פירושה של תוספת זו של 4 אלף ילדים היא להשאיר את רמת התזונה כפי שהיא כיום, אין זה בראש לי. אני מבקשת שדברי הועדה יבדקו בדברי ההסבר מהו התפריט של הארוחה הניתנת. אינני חושבת שנוכל להכניס להעמיד את הסעיף הזה על סכום זה.

טר. ברגסון: לא באה דרישה להגדיל את הסנה.

ד. נצר: השאלה היא סמי לא באה - מהרומא או מהחולצה? אני לא הייתי מכניסה לדברי ההסבר תפריט כזה. אני חושבת שצריך לחפש דרך נוספים ולהיטיב את הארוחה.

ש. כפרית: בסעיף בתי-ספר יסודיים בישובי עולים יש הפחתה, אם כי בסכום לא גדול, אבל בכל זאת היא מתמיהה: מדוע הוקטן סעיף זה?

בפעולות לשכת הנוער בכלל מספר של 18,250 נערים שלשכת הנוער מספלת בהם, במיתוף עם גורמים צבוריים שונים. האם מספר זה כולל אותו נוער הנמצא בבתי-ספר לנוער עובד, בבתי-ספר ערב?

בסעיף הזנת ילדים אני רואה תוספת של 4 אלפים ילד על חשבון העליה שבאה. תוספת זו יתכן שאם ולא תאפיק. אני יודעת שבעיה זו יכולה להיות חמורה מאוד, מפני שאנו שולחים את העליה החדשה לטובי עולים, לישובי ספר, ואינני יודעת מה הזכות שלנו לשלוח את האנשים לסקומות כאלה מבלי להבטיח את מינימום הסובע לילדים.

אחד לסכום שהוקצב לציוד מטבחים בלתי ליסודיים, נדמה לי שאטקד סכום זה היה שווה לסכום שהוקצב לציוד מטבחים ליסודיים. 28 אלף ל"י בכל סעיף. בסעיף "ציוד למטבחים ליסודיים" סכום זה נשמר, אבל בסעיף "ציוד למטבחים בלתי ליסודיים" הוקטן. והרי מה עומדת השאלה של מינימום סובע שבלעדו אי אפשר להתקיים.

אני יודעת שבמחלקת התזונה עלול להיות עודף, אני חושבת שכולנו נצטרף לבתי-עם שעודף זה ישמר לטובת המחלקה, לטובת אותו ציוד שהופחת. כי הרי לא כל הילדים אכלו עד עתה עקב סיבות שונות, מסור במבנים, בציוד ועוד, ויתכן שיהיו עודפים. התביעה שלנו צריכה להיות שהעודפים האלה ישארו לזכותה של מחלקת התזונה, שסוף סוף זה של 10 אלפים ל"י שהופחת מהמטבחים הבלתי ליסודיים הופחת ללא כל התמטה.

טר. ברגסון: גם הסנה ההקצבות למטבחים ליסודיים ובלתי ליסודיים לא היו שוות פה ושם ולאור העובדה שהקצבנו 25 אלף ל"י למטבחים ליסודיים, ביקשה הגב' בבלי להעביר חלק מהסכום שנועד למטבחים בלתי ליסודיים למטבחים ליסודיים.

טר. אבידרור: למעשה הסכום הכולל של שני הסעיפים שונה לגבי הסכום שהוקצב לסנה השוטפת רק באלף ל"י.

י. סטילבסקי: השאלות שלי הן בשני סעיפים - בטוח אחד השאלה סופנית לועדה ובטוח אחד - לבאלי כוח המשרד. שדי שנה בשנה מתעוררת שאלה זו, מה תפקידנו בכל העבודה הזו. אני טר גייס שהתקציב הוא מסגרת קבועה ונוקשה, אפשרויות להגדלות או שינויים כמעט שאין, מיידיך האפשרות להעביר מסעיף לסעיף היא תיאורטית בלבד, מפני שבטעה שאנו דנים בסעיף אחד רואים אותו כחשוב ביותר, הוא הדין כשאנו דנים בסעיף אחר. מצד שלישי יש אפשרות אחרת, שהועדה הזאת תהיה מין כוח מבקר. לא ברור לי מה תפקידנו בשנה זו, לאור העובדה שהתקציב אינו ניתן לשינויים. מה עלינו לעשות? באופן תכליתי דומני לא נוכל להזיז שום דבר מחשיבותו. השאלה היא, האם ייתכן שיש לקבוע את מערכת הפריוריטי, כי מקורות נוספים אין

לנו, זאת לא זה - הרצ טוטב לחינוך הרבה זמן ולא לדוש דברים כדי להאכזם.

שאלות לפסרד: אותי טענינת שאלת הספדים וערכם הטמטי דה-פקטו. לפני שנה בערך סקר טעם סרד החינוך והתברר לפיו שהיו הבדלים בין הסוער לבין מה שהסקר הוכיח. דומני כי טענינה זו הוא הצדיק את עצמו. שאלה היא, האם הבסיס של הנתונים הספדיים הוא יציב לאורך כל החזית - תרבות, נוער עובד וכו'?

אני רואה גידול סטטיים בטחלה לסטטיסטיקה הספודפת לסרד החינוך, אני סקדם בברכה גידול זה פשוט סטטיסטיקה, סקר וביקורת אלה דברים חשובים מאד, ורמיה לכך, שחודשים אחדים אחרי פתיחת בית-הספר היסודי - שהיו הסודר ביותר בסרד החינוך - עדיין חסונה סתנה, ואיט ספסרד החינוך אינו יכול לוטר בחודש נובמבר מהו ספסר החניכים בטערכת החינוך. גם בדבר הסודר ביותר חסונה היא בזילה, סחוץ לטינויים הנובעים מעליה. לכן, דומני, שעלינו להמליץ כי הסקר יטאא את יציבותו בסרד החינוך, הספדים הניתנים צריכים להיות יציבים, סחוץ לטינויים כתוצאה מעליה.

הייתי רוצה לדעת מה מטלם הציבור בפדינת ישראל על חזקת החינוך בכל טערכותיו - חינוך תיכון, חינוך יסודי וכו'. בטעה שאתה דן בתקציב הספודה, לסלל, אתה יודע ססחוץ לתקציב הסונה לפניך אין לספודה כל הכנסות אחרות. ואילו תקציב החינוך אינו ניזון רק סקרן הספע של סרדי הספודה כי אם הציבור גם כן תורם את חלקו, בתשלומי סכר-ליסוד ועוד. האם אפשר לקבל את הספדים, ולר כלליים ביותר, על טנת לדעת מה מטלה הציבור על חינוך, לפי כל אחד מהפעילים - המדינה מטלמת כך וכך, הציבור מוסיף כך וכך. יש לי רוחה שאנו דנים רק על חלק טקוטע מהתסונה כולה, אם תקציב זה לבדו ספסר נר לרגלינו.

אין אנו יכולים לדון לפי טעה על תקציב באופן סטטי, אלא צריכים לראות את ריטטוס הגידול שלו. ריטטוס הגידול של בית-הספר היה בסך 6 שנים קטן מאטר ריטטוס גידול האוניברסיטה. וזה לפעמים קובע ועונה על שאלות רבות. אזור להתעלם סגורם הזמן בעת הדיון על התקציב. בטעה שאנו רואים תקציב סטטי יש לסאול, באיזה ריטטוס הגיע לרמתו הנוכחית, סעיף, הכסרת סורים, לסלל, עוטל על רמה אחת. וזהו שאלה של קפיטה של ספדים, אף על פי סיס גידול בביכול.

ד. צברני:

נדמה לי שהשאלות הנשאלות עכסיו הן שאלות סוקדמות, מפני שטרם קבענו לנו גישה כללית לתקציב, גישה של אחידות בכל הענינים. אנו סוחחנו על כל סטח וטטה בחינוך, אולם לא קבענו למדה, והרי עטדתנו היא אשר תקבע את גישתנו. לכן חושבתני שיש להזדרז לטכח תחילה את דעתנו בכל הענינים שעטרו לדיון, ורק אחרי כן נוכל לדון בתקציב, בחלוקת הכסף לפי ההחלטות שלנו.

רצוי מאד לקבוע איזהו טטה התורפה - כסובן שיש סולם של עדיפויות - כדי שנוכל לענות לצרכיו ראסית כל, כדי להסוותו ליתר הסטחיות. בחלוקת התקציב אינני רואה שום גישה כזאת סצד אלה שחיברד אותו. לא נראה שום קו סנחה, שום תוכנית ותיכנון. אנחנו צריכים לקבוע ביכן היא הפירצה בחינוך, עליה יש לשים את הדגס.

אטר לבתי-ספר לנוערים עובדים, אני טתפלא על הירידה. בעצמי עשיתי סקר בבית-ספר יסודי אחד, ס-312 ילדים סלוטדים השנה 114 נסרו מבית-הספר אחרי קום הסדינה. צריך לדאוג בעוד פועד להקטין את הנסירה מבתי-הספר לנוערים עובדים.

בלטכת הנוער יש הפחתה בסעיף 301 - פגריטי ססחקים וטרכוזי נוער מיטובי עולים בן-פרברים.

טר נרגטון:

לפני כן סעיפים 301 ו-302 - פגריטי ססחקים וטרכוזי נוער סוחזקים - הין ססחודים בסעיף אחד, ואילו קעת מופיעים בנפרד. סך כל שני הסעיפים הוא 49 מלף ל... כלומר, ישנה הגדלה ניכרת ולא הקטנה.

ג. צנרי:

בעמוד 92 מופיע סעיף, הדרגת מורים בהוראת מקצועות שונים (319) ובעמוד 94 מופיע סעיף, קורסים להשתלמות מקצועית וימי עיון למורים (315); טעי הכפילות? כן אני מבקשת הסבר בדבר המחקרים הפדגוגיים והניסויים.

היו"ר ש. פרסיץ:

אני מפאה לענות בקיצור על שאלתו של מה"כ סטילנסקי. אילו הייתי גורמת שכל מספר וכל ליטה יש לראותם בבחינת כזה ראה וקדש, אז בודאי הייתי מסכימה שאין צורך כלל בוועדות. אתה אסרת: בפנינו תקציב, אנו יודעים שאיננו יכולים להגדיל אותו, אנו יודעים שכל סעיף ניתן בגבולות הקיים, מה נתקן בדיוננו? גיטתי היא אחרת; אני חושבת שמשרד החינוך מצווה להגיש לנו תקציב לפי המציאות, אנו חייבים ללמוד את המציאות, לדעת כל פרט ופרט ולקבוע את יחסנו, את סולם העדיפויות וגם את גישתנו לבעיות שונות. והיו מקרים שיכולנו לתקן פה ושם, להגדיל פה ושם, לא קיבלנו את הדברים כמות שהם, ואולי היינו אשמים בזה שתיקנו פחות מדי.

השנה הקדמנו לדיון בתקציב סקירות על ענינים שונים, החלפנו דעות ובאטרך להכחם. אני טכניקה את הסיכום ואני מקווה שביום ב' הבא אחלק לכל חברי הוועדה סופס מסנר כדי שנוכל לסכם את עמדתנו לגבי התקציב. לדוגמה: להכשרת מורים מוצע סכום מכוונד המתקרב לסיליון ל"י; בודאי שאין זה הסכום כולו, בודאי שהציבור משתתף מצדו, אבל צריך לדעת מהי השתתפותו. יש בית-ספר הגובה 280 ל"י שכר לימוד וסקבל אותה תמיכה סקבל בית-ספר אחר הגובה פחות; עומדת השאלה, האם צריך לתת לו את התמיכה, אולי צריך להעביר כסף זה לתמיכה בבתי-ספר הנמצאים במקומות כאלה בהם הציבור אינו יכול להרשות לעצמו תשלום שכר לימוד של 280 ל"י. נשמעו דעות שונות על צורת השתלמות המורים, צריך לקבוע את הדרך. יש דברים הניתנים לשינוי.

בתקציב לשנה שעברה היה מתח של 3 - 2 מיליון ל"י בתקציב החינוך היסודי. ב-3 מיליון ל"י אפשר לעשות הרבה מאוד. לכן חשובים המספרים. אבל כשאני שומעת מנציגי האוצר שאיננו יכולים לקבל מספרים, אני מוכרחה לעמוד על כך, מה הן הסיבות לכך, כי אחרת איננו יכולים לבסס את הצעותינו.

שונות

היו"ר ש. פרסיץ:

אני חושבת שאביע את דעתכם אם מבקש את מה"כ בן-אשר להרצות בפנינו, לא בהרחבת יתר, על הצעת החוק שלו, בישיבת סדר.

ד. נצר:

בראה לי, שלטובת הענין צריך לדחות את הדיון בחוק זה לסבוע הבא.

היו"ר ש. פרסיץ:

קרה מקרה מאוד לא נעים. אתם זוכרים את דבר הפירסום על הגדנ"ע בעלון קוטוניסטי, כעת קרה דבר עוד יותר טמטיה. הגיע לידי קטע מעתון, הצופה בקשר לדיון שהיה בוועדה בהשתתפות שר הבטחון פ. לבון. אחרי שקראתי את הדבריה טאד התפלאתי - מי שכתב את הדברים האלה היה צריך להחזיק פרוטוקול מצד פניתי. אל מה"כ אונא ושאלתי, מה הוא יודע. הוא הזכיר לי, שבתום אותה הישיבה, כשירדתי יחד אתו לסונון, פנה אליו כתב, הצופה ושאלו על פרטים; תשובתו של מה"כ אונא הייתה: אינני יכול למסור לך כל פרטים, פנה ליו"ר הוועדה. אסרתי לו: היה דיון עם שר הבטחון, אבל פרטים אינני יכולה למסור לך. אחרי כן התפרסם מה שהתפרסם. הפרוטוקול שהישיבה ההיא נדפס רק אמשול, ואילו בעתון זה הופיע למחרת היום. זה בראה חסור טאד בעיני. הדבר הזה טאד לא נעים, מה גם שזהו המקרה הטני טאד זה. כפי הנראה אצטרך להעביר את הענין הזה לוועדת הכנסת וגם לנשיאות הכנסת.

י. סטילנסקי:

אני מציע לפנות אל מזכירות הכנסת ולבקשה להפס דרך למנוע זאת.